

Thuthlung Hlui lehkhabu-ahte hian entîrna, hlimthlâ leh serh leh sâng chi hrang hrang kan hmu tam hlê a, hêngte hi keini kum zabi sawmnhih-khatna huna chêngte hian ngaihthah thîn tlângpui mah ila, thlarau lamah pawimawhna thûk tak an nei thung. Hêng hlimthla rawngbâwnaten an sawi zirlâite hi a awmzia a ril êm êm a. A awmze dik tak kan hre thiam a nih chuan, nasa taka kan thlarau lam nun châwisângtu a ni thei a ni.

Israel-te chanchin kal tawh kha keini Kristiante tân chuan, Pathian nêna kan lên dun dân entîrtu tha tak a ni a. Aiguptâ bâwih atâ mak tak maia Israel-te chhan chhuah a nih a, an zinkawnga Tuipui Sen an kân a, thlalêra manna-a châwm an nih a, lungpui aţanga lo chik chhuak tui an in ang khân, keini pawh hi thlarau lam zinkawng zawh mêk kan ni. Kristan sual atâ min chhanchhuak a, tuia baptisma-ah min hruai a. A Thû-in min châwm a, hê khawvêl thlalêr kan tuihâlna chu Amâ nun ngei hmangin a tireh thîn a ni.

Pathian chuan Israel mîte kha “an zînga a chên” vê theih nân biak bûk sa tûrin a hrilh a (*Exod. 25:8*). Kha biak bûk kha vâna biak bûk tak tak awm “ang” chiaha sak tûr a ni (*Exod. 25:40*). A sak dân leh a rawngbâwlna chi hrang hrang, eng kim mai khân mi nung Kristâ chanchina chatuan thutak awmte chu an puang chhuak a. An thil hlan eng kimah khân Krista a awm vek a ni. Puithiam zawng zawng, biak bûk chhûnga bungraw awm zawng zawng leh, a rawngbâwlna eng kim mai khân Krista an kâwk vek a. Inthâwi nâna ran thisen chhuak khân Kristâ thisen lo la chhuak tûr chu a lo entîr lâwk bawk.

Israel mîte chhan chhuahna an nihna leh, Aigupta ram atâ hruai chhuah an nihnain a tum chu, Kanan rama thlen a

ni a. Ram Tiam khân Vân chawlhna chu a pe dâwn a ni. Sabbath chawlhna hian Kristaa chawlhna famkim zâwk chu lo entîr lâwkin, Pathianin Ram Tiama chawlhna a la chantîr tûr chawlhna hmahruaitu a ni bawk (*Heb. 4:1–11*).

THEN 2-NA: ZIR ZÂUNA

Tirhkoh Paula chuan Ram Tiam pana zin mêk Israel fâte thil tawnte kha, Kristiante thil tawn chi hrang hrang entîrtu angin a sawi tîn a. *1 Korin 10:11*-ah chuan heti hian a sawi: “Chûng chu entîrna tûrin an chungah a lo thleng a nih kha; keini, hun tâwp lo thlennate hi min zilhna tûrin an ziak a ni bawk a” tiin. Chutiang chuan, Thuthlung Hluia entîrna kan hmuhte hian Kristian kan nihna anga kan nun dân tûra thil hlu tak tak min hnutchhiah a ni.

Kan mitthlâ suangtuahnain hmân lâi biak bûk kha va tlawh ta ila. Mi pakhat chu berâmno pakhat kâiin mâichâm lamah a phei a, a kut chu berâmno chungah chuan a nhat ta a. Hê a thil tih hi eng nge ni a awmzia? *Leviticus 4:33*-ah chuan Chiang takin a awmzia sawi fiah a ni a: “Sual thâwina [berâmno] lu chungah chuan a kut a nhat ang a” tiin. Berâmno lu chungah kut nghah hian سوال puânna a entîr a— a thil tihsual chu a sawi chhuak ngei tûr a ni. *Leviticus 5:5* hian thil سوال tih avângah inthâwina chungchâng sawiin, heti hian a ti deuh kher a: “Chumiah chuan thil سوال a ti a ni tih a puâng ang” (NKJV) tiin.

Chutianga a tih chuan a سوال chu amah aţangin berâmno chungah sawn a ni tâ tihna a ni a; chuvângin berâmno chu a thi ngêi tûr a ni. Eng vângin mâw a thih ang? Berâmno khân thil tih dik loh a nei em ni? Nei lo, eng thil mah tihsual a nei lo. Mahse, hetah hian biak bûk rawngbâwlina laimû chu a awm a. Kan sualte kan puân hian, a nihna takah chuan Pathian Berâmno Isua hnênah sawn a ni ta tihna a ni. Inthâwina ran chu tuin nge tihlum? E lê, a thil سوال tihte

simtu mi sual, a âiawha chung a sualte nghattu chuan maw le! “Sual thâwina [berâmno] lu chungah chuan a kut a nghat ang a, hâlral thilhlân an talhnaah chuan sual thâwi nân a talh tûr a ni” (*Lev. 4:33*). A tih tûr chi hrang hrangte hi lo chhinchhiah la.

Hetiang an tih ðhin dân hi *Indona Ropui* bu-ah chuan heti hian a lo sawi a: “A sualte avânga inçhîra sim chuan, biak bûk kawngkâah a thil hlan tûr chu rawn kâiin, ran lu chungah chuan a kut a nghat a, a sualte a puang vek a, entîrna hmangin amah ngeiin a sualte chu a hnên aţangin sualna nei lo ran chungah chuan a nghat ta a. Chutichuan, ran chu talh a ni ta a ni.”—Phêk 418.

Chutichuan, a thah tâk ran thisen chu puithiamin a lâ a, biak bûk Hmun Thianghlim Ber luhna tûr puanzârah chuan a theh a. A sa ðhenkhat chu a ei a, tichuan biak bûkah chuan a lût a. Chutichuan, sual chu ran tîsa eitu puithiam taksaah chuan nghah a lo ni ta a ni. Biak bûkah hian mi pangngâi tân luh vê theih a ni lo va. Thil tisualtu sualte chu biak bûka nghah a nih hian mihringte hmuh theih loh tûrin thuhrûk a ni ta tihna a ni. Tû ma’n an hmu thei lo va. A chhan pawh Kristâ thisenin a hliah khuh tlat sî a.

David a chuan, “A bawhchhiatna ngaihdama awm a, a sualna hliakhuha awma chu a eng a thâwl e” (*Sâm 32:1*) tiin a lo sawi a. “Engthâwl” tih thumal awmzia chu “hlim, lungâwi, thlamuâng taka awm, châwl hahdam” tihna a ni. Isua hnên kan pan a, kan thil tihsualte kan puan hian kan thînlung chu thlamuâng takin a awm ðhin a. Kan sualte chu vân biak bûkah suan luh a lo ni ta ðhin a ni. Chuvâng chuan *Sâm* ziaktu pawhin, “Chhak leh thlang a inhlat ang hian ka bawhchhiatnate chu kan hnên atâ a dah sawn ta daih a” (*Sâm 103:12*) tiin a lo sawi a. Sual phurit, thil sual tih avânga inthiam lohna leh zahna, thiam loh chantîrna chu kan phur tawh lo va. Kan sualte thâwi nâna thî Berâmno chungah

ngah a ni tawh a. Kan Puithiam chuan thisen hmangin vân biak bûkah a keng lût ta a ni.

Berâmno Hnên Ațanga Zirlâite

A sualte sim mi سوالین سوالنا nei lo berâmno chung a سوال a ngah hian, berâmno chu سوال phurtu a lo ni ta a. Chutiang chiah chuan Kristâ chungchâng pawh heti hian Pathian Lehkhabu chuan a lo sawi: “Amah ngeiin thingah khân a taksain kan sualte a phur a” tiin (*1 Pet. 2:24*). A sualte sim mi سوالین a âiawha thi tûr berâmno a rawn keng ang chiah khân, an سوال sim tawh zawng zawngte chu Kalvari-ah lo kalin, krawsa khenbeh Pathian Fapa chu an rawn thlîr ang a, chutichuan, “Min hmangaih a, kan tân amah a inpê a ni” (*Gal. 2:20*) tih thû an sawi thei ta a ni.

Kristâ khawngaihna hi kan thil tih ڑat vâng emaw, kan phû rêng vâng emaw, kan hlawh chhuah emaw vânga chang kan ni lo. Isua kha boral tûr mi sualte thih dân tûr angin rilru nâ leh hrehawm nasa tak tuârin a thî a. Sual laka Pâ thinurna, a rorêlna chu a famkimin a chungah a tlâ a ni. Pawm kan nih theih nân hnâwlin a awm a. A nunna chu ڑawmpuia kan lo nun theih nân kan chan tûr thihna chu a lo tuâr a. Ropuina lallukhum kan khum theih nân hlîng lukhum a lo khum a. Hun hrang hranga tlan sâte nênlal ڑhutthlênga ro kan rêl tlan a, chatuana lal kawrfual kan hâk vek theih nân, hrehawm nasa tak tuârin krawsah khân khenbehin a lo awm tawh a ni. Zah leh inthiam loh taka kan awm lâi hian Isua chuan mi hnâwl lo va; hnâwl ahnehin hmangaihna kutin min rawn kuangkuah zâwk asîn. Sual thâwi nâna thi mai tûr berâmno khân vuak thitlina awm, vuak hrep hlawh leh thisenin a bual khah tlat, kan Chhandamtu chu a entîr a. “Chatuana ka fâte chôn vek âi chuan” tia سوال avânga inthiam lohna leh hremna, thiam loh chantîra a chung a inbeltu hmangaihna makzia, ropuizia leh rilzia chu min hrilh a ni.

Ellen G. White-i chuan a lehkhabu, *Chatuan Nghahfâk*, phêk 841-ah heti hian Kraws pawimawhna a lo sawi a: “Kan âiawhtu leh kan tâna mawhphurtu Kristâ chungah chuan kan zaa khawlohna chu nghah a ni a. Dânin thiam loh min chantîrna atâ min tlan chhuah theih nân a ni chu bawhchhetu-a chhiar a lo ni ta a ni.” Hei hi khawngaihna thawnthû chu a ni a. Hei hi teh zawh sên rual loh khawpa thûk Chhandamtû hmangaihna chanchin chu a ni.

Kristaa Sabbath Chawlhna

Sabbath chawlhna dik tak chu min Siamtu, min Tlantu leh kan tâna lo kal tûra hmangaihna bâna a khawngaihna changa chawlh a ni a. *Genesis 2:3*-a tawngkam danglam deuh hlek, “chumi nî-ah chuan Pathianin a thilsiam zawng zawng, thû ngawta a siam leh kuta a siamte chu a chawlshan ta a” tih a hman kha i la hre reng em? Sabbath hi Pathian chawlhna a ni a. Ani chu a thil siam hnâ a thawk zo ta tih entîrna atân ni sarih nî-ah a châwl a nih kha. *Hebrai 4:9, 10* hian Pathian chawlhna chu thil siam chawlkhâr tâwpa Pathianin a hnâ a chawlshan tâkna leh, kan ni tin hnâte chawlshan a, Kristâ chhandam chawlhnaa kan luhna nêh hian a sawi zâwm a:

“Chutichuan, Pathian mîte tân chuan Chawlhna-a chawlhna a a la awm ta fo va. Tû pawh Pathian chawlhnaa lûta châwl vê tawh chuan Pathian tih ang khân a hnathawhte chu a chawlshan vê thîn” (*Heb. 4:9, 10*) tiin. Pathian Lehkhabu-in a sawi dân chuan Sabbath nîa kan chawlhna hi Pathian chibai kan bûkna pakhat niin, chutah chuan kan chhandamna atân Isua-ah kan inngat pumhlûm thak a.

The SDA Bible Commentary chuan *Hebrai 4:4* thu hrilh fiahin hê thu pawimawh tak hi a sawi: “Hê khawvêl tâna a tîra Pathianin a lo ruahman a nih angin a ‘chawlhna’ chu tihdanglam lohina la awm reng a, chutiang chiah chuan,

thil siam hriat rengna atân leh hê khawvêl a siam chhan min hriat nawntîr thîntu atâna a din, ni sarîh nî Sabbath, ‘chawlhna’ pawh hi thlâk danglam a la ni chuang lo. Chuvângin, ni sarîh nî Sabbath serhna hian Pathian chu thil engkim Siamtu a ni tih kan rinzia bâkah, mihring nun hi siam thâ-in, leilung luahtûte tâna a tîra a lo ruahman chatuan ‘chawlhnaah’ chuan min luhtîr thei a ni tih kan rinzia a tilang a ni.”—Volume 7, p. 420.

Pathianin min pêk a tum chawlhna thû-ah hian hausakna a awm a. Hebrai lehkhathawn ziaktu hian chumi thû chu ngaihnaawm takin a sawi zâu tih hi kan lo hre thiam em? Ani ngaih dân chuan, Pathian chawlhna hian min Siamtu chuan min kalsan ngâi dâwn lo va, min thlahthlam ngâi dâwn hek lo a ni tih hria a, amaha châwl thei tûra inlaichîinna nei tûrin min buatsaih a. Chu bâkah chuan, krawsa hnâ a lo thawh zawh tawhah khân min chawlhthîr bawh thîn. Kristaa châwl tih awmzia chu kan chhandamna atâna a khawngaihna rin chhan tihna a ni a; mahse, *Hebrai 4-a* kan hmuh chawlhna hi chuan chu âia zâu daih chu a huâm a. Kristan Israel mîte tihsak a tum chu Ram Tiama hruai luh a ni a. Thlalêra kum 40 chhûng zet vahvaihtîr kha a tum a ni lo. Anmahni chênna tûr rama him taka a thlen hmâ chuan an thinlung khân chawlh hahdamna a nei thei dâwn lo va. Thuthlung thutiam tihfamkim a nih hunah chauh, thlamuânna kumhlun leh vân chawlhna chu an chang ang. Hê leia chona kan hmachhawn chu eng anga hautak pawh lo ni se, Kristan min pêk a tum chawlhna chu rei lo te chhûng chauh atân a ni lo. Sabbath chawlhna hian Isuan min neihtîr a châk êm êm vânram, Ram Tiama chatuana kan chawlhna tûr chu a lo entîr lâwk a ni. Chuti hunah chauh chuan, kan thinlung hian thlamuânna nghet a hmu thei dâwn a. Vawiina Kristaa kan chawlhna hi chatuana Amah nêna kan chawlh hona tûr ni ropui lo tem lâwkna a ni.

THEN 3-NA: NUNA BEL TÛR

Hê hla chham mi hi chhiar tûrin tu emaw sâwm la.
Tichuan, tân kêra kan zîr tâkte kha rilrû-a hre reng chungin
a hnuaiia zawhnate hi in chhâng dâwn nia.

AW LALPA, nangmahah chuan min châwlhâtir la,

Chutichuan, ka mittui titlâ a, ka rilru tinatu

Phurrit ka phurhte hi a lo kiang ang.

I kut chuan phurrit zawng zawngte hi

A tizâng thei a ni tih min hriattîr reng la,

I bula ka awm a nih chuan,

Kawng thim ber pawh him takin ka zawh ang.

I tanpuina mamawhtu zawng zawngte chu

Anmahni hnaiha i awm zêl thû i hrihl a.

Chuti a nih chuan kei mi mâwl tak hian,

Eng nge hlauh ka neih ang?

Hêng a hnuaiia zawhnate hi vawiin zirlâi kha rilru-a hre
reng chungin chhâng ang che:

- Kristâ chawlhnaa lût tih hi eng nge ni a awmzia?
- Eng tiangin nge hmâsâng biak bûk rawngbâwlina khân
Kristaa châwl tih awmzia hre thiam thei tûrin min puih
le?
- Chhandamna chanchina thil thleng pathum—thil siam,
kraws leh Krista lo kal lehna te hi ngun takin ngaihtuah
la. Eng tiangin nge hêng thil thleng mal tinte thûk zâwka
hriat thiamna hian Kristaa thlamuâna leh chawlhna nei
thei tûrin min tanpui?
- *Hebrai 3:9* leh *Hebrai 4:13*-ten Pathian chawlhnaa Israel
fâte an luh theih loh chhan an sawi chu eng nge ni a?
Keini hi engtin nge a chawlhnaah chuan kan luh theih
ang?